

Guia docent de l'assignatura "Laboratori integrat 2"

2011/2012

Codi: 100885
Crèdits ECTS: 3

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500252 Bioquímica	814 Graduat en Bioquímica	OB	1	2

Contacte

Nom : Maria Plana Coll
Email : Maria.Plana@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Algun grup íntegre en anglès: No
Algun grup íntegre en català: Sí
Algun grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Cal estar cursant simultàniament o haver cursat les assignatures de teoria corresponents als continguts de les pràctiques de l'assignatura, que s'imparteixen durant el mateix semestre.

Cal haver superat el test de seguretat als laboratoris. El test es respon en el corresponent espai del Campus Virtual i la informació que cal consultar es troba a l'espai de comunicació del Grau en Bioquímica.

S'aconsella als estudiants revisar els continguts teòrics sobre els quals es basa aquesta assignatura.

Objectius i contextualització

L'assignatura de Laboratori Integrat 2 forma part d'un conjunt de sis assignatures que es distribueixen al llarg dels sis primers semestres del Grau en Bioquímica.

L'objectiu formatiu d'aquestes assignatures és l'adquisició de competències pràctiques de l'estudiant.

Els continguts s'organitzen en ordre creixent de complexitat, associats a les necessitats i a l'adquisició dels continguts teòrics.

Durant el Laboratori Integrat II l'estudiant adquireix competències pràctiques en els continguts:

- Termodinàmica i Cinètica
- Histologia
- Microbiologia
- Química Orgànica dels Processos Bioquímics
- Bioquímica I.

Les pràctiques al laboratori es centren en l'aprenentatge de tècniques bàsiques específiques de cada camp i en les característiques pròpies de treball en el laboratori.

Mòdul Bioquímica I

-Ser capaç d'escollir i preparar el sistema tamponant de pH adient.

-Ser capaç de realitzar un procés de producció de proteïna heteròloga, identificant-ne les diferents etapes del procés, i el paràmetres que s'han de controlar.

-Ser capaç de fer servir la cromatografia hidrofòbica en la purificació de proteïnes.

-Ser capaç de poder realitzar amplificacions de fragments concrets d'àcid nucleic amb la tècnica de la reacció en cadena de la polimerasa (PCR), coneixent els paràmetres que són crítics en el disseny dels encebadors, i en la realització de la reacció de la PCR.

-Ser capaç de realitzar electroforesis en gels d'agarosa com a eina habitual en la separació e identificació de fragments d'àcid nucleic.

Mòdul Química Orgànica dels Processos Bioquímics

Objectius: Domini de les tècniques experimentals de reflux, trampa de vapors àcids, extracció, destil·lació a pressió atmosfèrica i determinació de puresa segons el punt d'ebullició.

Mòdul Histologia

1. Saber aplicar tècniques bàsiques histològiques per a la diagnosi microscòpica.

Identificar al microscopi diversos teixits animals i els seus components cel·lulars i extracel·lulars.

Competències i resultats d'aprenentatge

1215:E12 - Aplicar les tècniques principals d'utilització en sistemes biològics: mètodes de separació i caracterització de biomolècules, cultius cel·lulars, tècniques de DNA i proteïnes recombinants, tècniques immunològiques, tècniques de microscòpia...

1215:E12.10 - Utilitzar les tècniques bàsiques de manipulació i anàlisi de proteïnes i àcids nucleics.

1215:E12.12 - Utilitzar les tècniques bàsiques d'un laboratori de Química per a l'estudi de biomolècules.

1215:E12.13 - Identificar els sistemes cel·lulars útils en estudis de bioquímica i biologia molecular.

1215:E12.15 - Aplicar i conèixer les tècniques de cultius de microorganismes i virus útils en estudis de bioquímica i biologia molecular.

1215:E12.17 - Determinar les característiques genètiques (composició al·lèlica) de diferents organismes mitjançant la utilització de tècniques clàssiques de genètica.

1215:E16 - Dissenyar i posar a punt protocols de laboratori, incloent aspectes de seguretat i salut.

1215:E16.02 - Demostrar una visió crítica en el seguiment i interpretació de protocols experimentals.

1215:E20 - Aplicar les normes generals de seguretat i funcionament d'un laboratori i les normatives específiques per a la manipulació de diferents sistemes biològics.

1215:E20.03 - Utilitzar els mètodes d'eliminació dels diferents tipus de productes de rebuig originats en un laboratori de Bioquímica i Biologia Molecular.

1215:E20.04 - Utilitzar la metodologia adequada per a l'estudi dels diferents tipus de mostres biològiques.

1215:E20.05 - Aplicar les normes bàsiques de seguretat relacionades amb el creixement de microorganismes.

1215:T02 - Interpretar resultats experimentals i identificar elements consistents i inconsistents.

1215:T02.00 - Interpretar resultats experimentals i identificar elements consistents i inconsistents.

1215:T09 - Col·laborar amb altres companys de treball.

1215:T09.00 - Col·laborar amb altres companys de treball.

Continguts

L'assignatura s'estructura en:

Mòdul Histologia

Pràctica 1: Iniciació a les tècniques histològiques pel processament de material animal. Identificació microscòpica dels teixits epitelial, conjuntiu i adipós.

Pràctica 2: Elaboració i tinció de frotis de sang d'ovella. Identificació microscòpica dels elements sanguinis i dels teixits cartilaginós i ossi.

Pràctica 3: Identificació microscòpica dels teixits muscular i nerviós

Mòdul . Bioquímica

Sessions de pràctiques de 4h cadascuna

Pràctica 1.: Expressió i purificació proteïnes heteròlogues (aquesta pràctica abasta les tres sessions): transformació amb el vector d'expressió. Preparació de dissolucions tamponants

Pràctica 2: Expressió i purificació proteïnes heteròlogues: inòcul dels transformants en el medi de cultiu. Amplificació d'un gen mitjançant la reacció en cadena de la polimerasa (PCR): reacció de PCR.

Pràctica 3: Expressió i purificació proteïnes heteròlogues: lisi i purificació mitjançant cromatografia hidrofòbica. Amplificació d'un gen mitjançant la reacció en cadena de la polimerasa (PCR): anàlisi mitjançant electroforesis en gel d'agarosa

Termodinàmica i Cinètica

Continguts

1. Pràctiques de Termodinàmica:

1a. Ús del calorímetre per estudiar processos de canvi de fase. Determinar la capacitat calorífica del calorímetre, utilitzant el mètode de les barreges, ja que és una dada que necessitem conèixer per completar aquesta pràctica i les següents. Determinar la calor latent de fusió del gel.

1b. Determinació de calors de reacció. Determinar les calors de reacció (entalpies de reacció) de diferents processos químics (àcid/base) en dissolució mitjançant la utilització d'un calorímetre a pressió constant. Analitzar els factors dels que depenen els canvis d'entalpia mesurats.

2. Pràctica de Cinètica :

Cinètica de la reacció d'hidròlisi d'un ester en medi bàsic.

Determinar la constant de velocitat k per a la reacció d'hidròlisi de l'àcid acetilsalicílic en comprimit comercial a temperatura ambient.

Determinar la constant de velocitat k per a la reacció d'hidròlisi de l'àcid acetilsalicílic en comprimit comercial a 40°C.

Determinar l'energia d'activació experimental E_a de la mateixa reacció, mitjançant els valors de k obtinguts a diferents temperatures.

Mòdul Química Orgànica dels Processos Bioquímics

Continguts

PRÀCTICA 1.-Reducció d'una cetona a alcohol: obtenció de benzhidrol a partir de benzofenona.

Objectius: Domini de les tècniques experimentals de cristal·lització, recristal·lització, filtració per succió, determinació del punt de fusió i cromatografia de capa fina.

PRÀCTICA 2.-Reacció de substitució del grup hidroxil per un halogen: preparació de bromur de *n*-butil a partir de *n*-butanol.

Objectius: Domini de les tècniques experimentals de reflux, trampa de vapors àcids, extracció, destil·lació a pressió atmosfèrica i determinació de puresa segons el punt d'ebullició.

Mòdul Microbiologia

Continguts

TÈCNiques GENERALS

Mòdul 1 Material i equipament bàsic

Mòdul 2 Tècniques d'esterilització

Mòdul 3 Preparació de medis de cultiu

PRÀCTIQUES GENERALS

Mòdul 4 Mètodes de recompte de microorganismes

Mòdul 5 Mètodes d'aïllament i de conservació de microorganismes

Mòdul 6 Observació de microorganismes. Tincions

Mòdul 7 Observació de microorganismes. Motilitat

Mòdul 8 Identificació de microorganismes.

Mòdul 9 Ubiquïtat i diversitat microbiana

Mòdul 10 Creixement poblacional de microorganismes

Per un bon seguiment de les pràctiques, l'estudiant disposarà en el Campus Virtual, dins la carpeta Microbiologia de:

- La documentació relativa als diferents mòduls

El web "Microbiologia Interactiva" des del qual podrà accedir a un laboratori virtual de Microbiologia i a diferents recursos en format pdf i *on line*

Metodologia

Les sessions pràctiques s'impartiran en grups reduïts d'alumnes (d'uns 20 per sessió) en el laboratori. Estan dissenyades per aprendre a utilitzar l'instrumental tècnic i complementar la formació teòrica.

L'assistència a les classes d'aquesta assignatura és obligatòria atès que impliquen una adquisició de competències basades en el treball pràctic.

Abans de començar una sessió de pràctiques l'alumne ha d'haver llegit el protocol i conèixer per tant, els objectius de la pràctica, els fonaments i els procediments que ha de realitzar. En el cas de que s'hagi de fer qualsevol càlcul per fer la pràctica en qüestió, l'alumne els haurà fet prèviament a l'entrada en el laboratori.

Si és el cas, ha de conèixer les mesures de seguretat específiques i de tractament de residus.

A les sessions de pràctiques cal portar:

- Protocol i, si és el cas, el qüestionari.

- Una llibreta per a recollir la informació del treball experimental.
- Bata de laboratori.
- Ulleres de protecció.
- Retolador permanent.

Mòdul Histologia

Les pràctiques suposen la confecció de preparacions microscòpiques, diagnòstic microscòpic i lliurament individual de qüestionaris.

Els estudiants disposaran d'un **manual de pràctiques** detallat a l'inici del curs. Per aconseguir un bon rendiment i adquirir les competències corresponents d'aquesta assignatura és imprescindible una lectura comprensiva de la pràctica proposada abans de la seva realització. El seguiment de la classe pràctica també implicarà el recull individual de les observacions microscòpiques en un **dossier d'activitats**. Al final de cada sessió caldrà respondre individualment i en un temps limitat a un **qüestionari** amb l'ajuda del dossier d'activitats.

L'assistència a les classes pràctiques és obligatòria

Mòdul de Bioquímica:

L'alumne s'imprimirà el guió de pràctiques amb anterioritat a la sessió pràctica i es prepararà la pràctica amb anterioritat, indagant en la Bibliografia sobre allò que no l'hi hagi quedat clar. Al laboratori només es farà directament el procediment experimental, i es podran plantejar el dubtes que hagin sorgit al professor de pràctiques. Posteriorment, en la data fixada pel professor, l'alumne entregarà un qüestionari (també disponible al CV) on contestarà a qüestions plantejades en base als resultats obtinguts i la metodologia emprada en les sessions de laboratori

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
classes pràctiques de laboratori	56	2.24	1215:E12.10 , 1215:E12.12 , 1215:E12.13 , 1215:E12.17 , 1215:E20.03 , 1215:E20.05 , 1215:T09.00 , 1215:T02.00 , 1215:E20.04 , 1215:E16.02 , 1215:E12.15
Tipus: Supervisades			
Tutories	2	0.08	1215:E12.10 , 1215:E12.17 , 1215:E20.04 , 1215:T02.00 , 1215:E16.02 , 1215:E12.15 , 1215:E12.12 , 1215:E12.13
Tipus: Autònomes			
Estudi	7	0.28	1215:E12.10 , 1215:E16.02 , 1215:E20.04 , 1215:T02.00 , 1215:E20.05 , 1215:E20.03 , 1215:E12.17 , 1215:E12.12 , 1215:E12.13 , 1215:E12.15

Avaluació

Histologia

El sistema d'avaluació s'organitza de la manera següent:

- Qüestionaris realitzats al final de cada pràctica: promig de les qualificacions obtingudes.
- Examen de recuperació, que consisteix en una prova de diagnòstic microscòpic.

Les pràctiques són obligatòries. En cas de no assistir a alguna de les sessions, sense causa justificada, la nota del corresponent qüestionari serà considerada com a zero.

Bioquímica

S'avaluarà l'actitud de l'alumne al laboratori, puntualitat, portar el material adient com bata, ulleres de protecció i guió de practiques, prèviament treballat a casa per l'alumne, així com el seu treball al laboratori. L'alumne el dia fixat pel professor entregarà un qüestionari que haurà respòs fora del laboratori. L'avaluació de l'actitud suposarà el 25% de la nota del mòdul, i l'avaluació de seu grau aprofitament mitjançant el qüestionari presentat l'altre 75% del total de la nota del mòdul).

Termodinàmica i Cinètica

S'avaluarà l'actitud al laboratori i els resultats obtinguts. Amb els resultats obtinguts caldrà omplir un informe de laboratori on també es plantejaran qüestions sobre les dues pràctiques de Termodinàmica i Cinètica realitzades

Química Orgànica dels Processos Bioquímics

La qualificació final de l'assignatura serà el resultat del 60% de la nota de l'examen i del 40% de l'avaluació continua dels professors de pràctiques.

La nota mínima de l'examen per a poder aprovar l'assignatura serà de 5 sobre 10.

L'examen teòric es realitzarà el darrer dia de pràctiques.

Per aprovar l'assignatura no es permet faltar més d'un dia al laboratori, sempre i quan es porti un justificant.

Microbiologia

Hi haurà dos tipus d'avaluació:

1- Avaluació continuada del treball en grup. S'avaluarà l'habilitat pràctica de cada grup d'alumnes diàriament tenint en compte els resultats obtinguts en cada sessió.

2- Avaluació individual dels continguts. Es realitzarà una prova escrita el darrer dia de les classes pràctiques de laboratori que consistirà en 15 preguntes tipus test.

Aquestes proves tindran un pes de 2 i 8 punts, sobre 10, respectivament.

Per a superar l'assignatura cal obtenir una qualificació final igual o superior a 5 i obtenir un mínim de qualificació de 4 en cada grup de continguts.

Es considerarà que un estudiant obtindrà la qualificació de No Presentat quan tan sols hagi participat en un nombre d'activitats d'avaluació que no li puguin concedir, en el millor dels casos, la qualificació d'aprovat.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Bioquímica	22	2	0.08	1215:E12.10 , 1215:E16.02 , 1215:E20.03 , 1215:E20.04 , 1215:T09.00 , 1215:T02.00

Laboratori integrat 2 2011 - 2012

Histologia Resolució de qüestionaris	16	1	0.04	1215:E12.13 , 1215:E12.17 , 1215:E16.02 , 1215:T02.00 , 1215:T09.00 , 1215:E20.04
Microbiologia. Prova escrita	26	2	0.08	1215:E12.15 , 1215:E16.02 , 1215:E20.05 , 1215:T09.00 , 1215:T02.00 , 1215:E20.04 , 1215:E12.17
Química Orgànica dels Processos Bioquímics. Examen	22	3	0.12	1215:E12.12 , 1215:T02.00 , 1215:E16.02
Termodinàmica i Cinètica. Informes de laboratori	14	2	0.08	1215:E12.12 , 1215:E16.02 , 1215:T02.00

Bibliografia

La bibliografia i enllaços web s'indiquen en els protocols de pràctiques o, si és el cas, en la Guia Docent de la corresponent assignatura de teoria.

Enllaços web:

Disponibles al Campus Virtual de l'assignatura (<https://cv2008.uab.cat/>)

Programació de l'assignatura

Cal consultar l'espai docent de la Coordinació de Grau i de l'assignatura.